

Gemeente Meierijstad
De heer C. van den Boogaard
Postbus 10.001
5460 DA VEGHEL

Kenmerk: UIT-17038236 Datum: 14 maart 2017
Behandeld door: M. Scholtes / R. Nijdam/ S. van Dam E-mail: m.scholtes@ggdgm.nl
Onderwerp: Aanvulling op eerder beleidsadvies Uit-16037193 " Gezondheidskundige beoordeling vergunningaanvraag varkenshouderij Lieshoutseweg Sint-Oedenrode".

Geachte heer Van den Boogaard,

Op 19 december 2016 heeft de GGD voor de gemeente Sint-Oedenrode een gezondheidskundige beoordeling vergunningaanvraag varkenshouderij Lieshoutseweg ongenummerd Sint Oedenrode" uitgebracht (kenmerk UIT-16037193).

Naar aanleiding van dit advies heeft op 23 februari 2017 een overleg plaatsgevonden tussen de gemeente, de REaktiegroep De BleieVen en de GGD. Uit het overleg zijn een aantal punten naar voren gekomen waar de GGD opnieuw naar zou kijken.

Dit betreft:

1. de bedrijfswoning Weverspad 1: Door de REaktiegroep wordt gesteld dat er in het advies een fout in de afstanden van het beoogde initiatief tot 'te beschermen objecten' , zijnde ook bedrijfswoningen van andere veehouderijen:
 - de eerste afstand tot aan de eerste bedrijfswoning bedraagt 100 m (Weverspad 1);
 - de afstand tot de tweede bedrijfswoning bedraagt 150 m (Donte 3);
 - en tot de volgende 155 m (Lieshoutseweg 82);
 - het eerste woonhuis ligt op ca 260 m.De REaktiegroep is van mening dat ook de bedrijfswoningen meegenomen moeten worden in de beoordeling met betrekking tot endotoxine.

Antwoord GGD: Terecht is door de REaktiegroep opgemerkt dat ook bedrijfswoningen in de beoordeling meegenomen moeten worden. Er staat immers in het endotoxine toetsingskader¹ "bij de endotoxine beoordeling in principe wordt aangesloten bij de systematiek, zoals die geldt voor de beoordeling van fijnstof. Dit betekent dat ook bedrijfswoningen van andere veehouderijen worden aangemerkt als te beschermen object en dat voor de afstand uitgegaan wordt van het dichtstbijzijnde emissiepunt van een veehouderij. Deze systematiek is voor endotoxine niet wettelijk vastgelegd. In specifieke omstandigheden kunnen er redenen zijn om van deze systematiek af te wijken."

De GGD is van mening dat de fijnstof en endotoxine belasting vanuit de eigen stallen van het bedrijf gelegen aan het Weverspad 1, waar varkens worden gehouden (bron Web BVB), een voor de gezondheid relevantere bijdrage levert aan de blootstelling van de bewoners op dit adres dan de bijdrage vanuit de varkenshouderij Lieshoutseweg ongenummerd. Uit onderzoek blijkt immers dat de concentratie endotoxine in stallen aanzienlijk hoger is dan buiten de stallen (factor 100-1000) en de concentratie buiten de stal neemt af naarmate de afstand groter wordt.

Daarom is dit adres buiten beschouwing gelaten in de beoordeling door de GGD. Wat betreft de bedrijfswoning aan de Lieshoutseweg 82 en Donte 3 waar eveneens een vergunning tot het houden van vleesvarkens op ligt, geldt een zelfde argumentatie. In het endotoxine toetsingskader wordt gesteld dat er redenen kunnen zijn om van de genoemde systematiek af te wijken. Bovenstaande argumentatie vindt de GGD voldoende reden om af te wijken van de genoemde systematiek. De GGD handhaaft dan ook haar conclusie zoals verwoord in het advies van 19 december 2017 (De richtafstand waarbinnen de endotoxine concentratie waarschijnlijk de gezondheidkundige advieswaarde overschrijdt bedraagt 147 meter. Binnen deze afstand zijn volgens opgaaf geen gevoelige bestemmingen gelegen.).

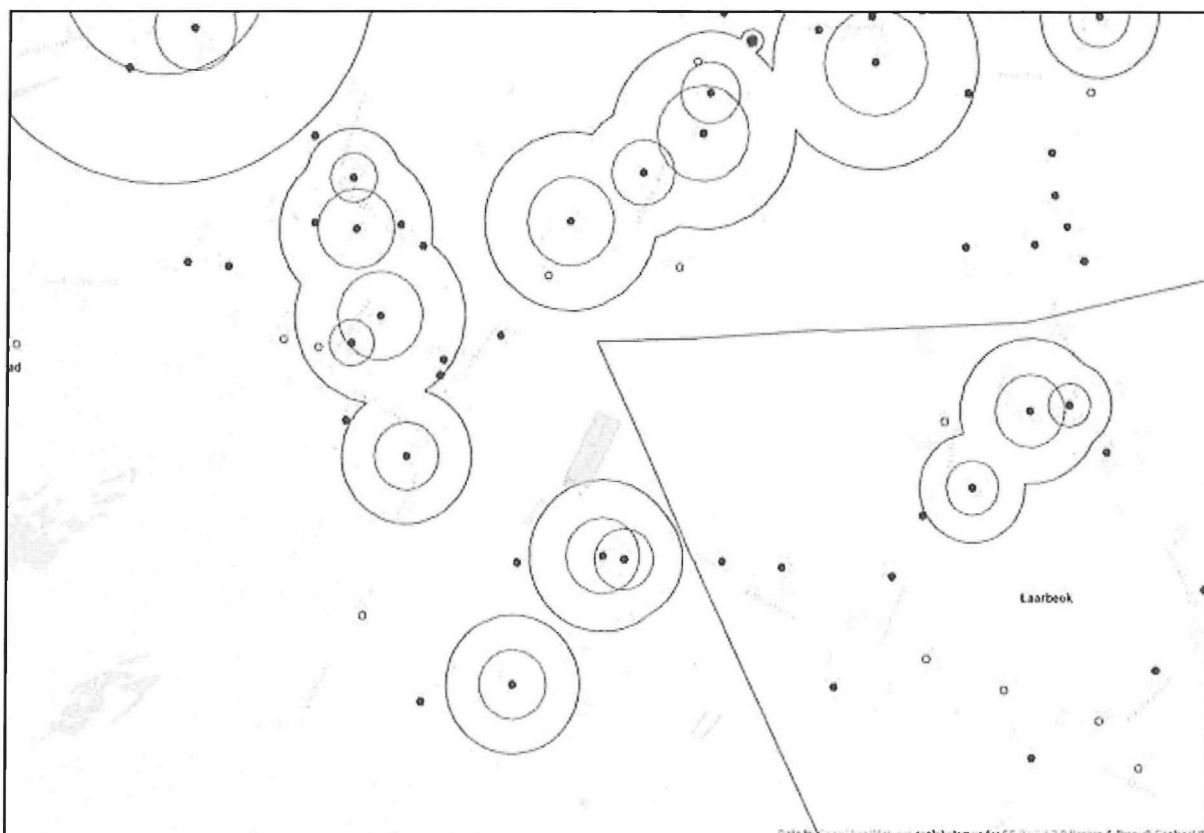
2. Cumulatie endotoxine: Door de gemeente is op 2 maart 2017 een indicatieve kaart cumulatie endotoxine verstrekt. . De stallen van de inrichting Lieshoutseweg ongenummerd zijn ingetekend, maar de inrichting is nog niet in Web-BVB ingevoerd. De cirkels rond dit bedrijf ontbreken daarom nog op deze kaart.

In de toelichting op deze kaart wordt door de omgevingsdienst (ODBC) gesteld: "Rond de pluimvee- en varkenshouderijen in Brabant zijn individuele endotoxine cirkels getrokken, gebaseerd op de fijnstof emissie, situering en diersoort volgens Web-BVB, gecombineerd met de afstandsgrafieken uit bijlage 2 van de Notitie. Deze zijn in blauw aangegeven. Hieromheen zijn rode cirkels ingetekend met een dubbele straal van de blauwe cirkels. Als de rode cirkels elkaar overlappen geeft dit een indicatie dat er sprake is van een verhoogd cumulatief risico.

¹ Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0; Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid, 25 november 2016

Als de rode cirkels elkaar niet raken, wordt er vanuit gegaan dat er geen sprake is van een verhoogd cumulatief risico. Aan de kaart kunnen geen absolute conclusies worden verbonden, maar de kaart geeft wel een indicatie waar sprake is van een veedicht gebied waar door cumulatie een verhoogd endotoxine risico aan de orde kan zijn”.

De GGD onderschrijft de conclusie dat er in het gebied sprake kan zijn van een verhoogd endotoxine risico door cumulatie. Door het ontbreken van endotoxinecirkel rondom Lieshoutseweg ongenummerd is niet inzichtelijk op basis van deze indicatieve kaart in hoeverre de endotoxinecirkels van de Lieshoutseweg ongenummerd tot een verdere cumulatie van dit risico leiden voor burgerwoningen. Verwachting is wel dat endotoxinecirkel van de Lieshoutseweg ongenummerd tot een verdere cumulatie leidt.

3. a) Feitelijke dierbezetting aankooplocaties: in de praktijk is de geurbelasting lager dan waar mee gerekend is omdat een aantal bedrijven niet meer het vergunde aantal dieren houdt. De verbetering in leefklimaat zal daardoor op de aankooplocaties minder groot zijn, omdat de huidige geurbelasting in de praktijk al beter is dan waar mee gerekend is.

Antwoord GGD: In de (geur-)beoordeling is conform de standaardregel uitgegaan van de juridisch vergunde rechten. Of er in de praktijk bedrijven zijn waar geen of minder dieren worden gehouden dan vergund, is bij de GGD niet bekend. Door de REaktiegroep wordt aangegeven dat uit de metingen blijkt dat er in de praktijk op diverse bedrijven geen of heel weinig dieren worden gehouden. Indien er in de praktijk al minder dieren worden gehouden dan vergund, zal de werkelijke verbetering in de (geur)belasting voor de omwonenden waarschijnlijk minder zijn dan de verbetering berekend op grond van de vergunde dieren aantallen.

b) In het schrijven "Opmerkingen t.a.v. 'Gezondheidskundige beoordeling vergunningaanvraag varkenshouderij Lieshoutseweg Sint-Oedenrode', d.d. 19 december 2016 (UIT-16037193)" d.d. 2 maart 2017, Reactiegroep De Bleieven wordt gesteld dat uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat luchtwassers niet de geurreductie, en daarmee de fijnstof en endotoxinereductie leveren waarmee gerekend wordt. Consequentie hiervan is dat de uitstoot van zowel geur, fijnstof als het daarmee gerelateerde endotoxinegehalte hoger zal zijn. De REaktiegroep geeft aan een opmerking hierover in het advies terug te willen zien.

Antwoord GGD:

In het advies van 19 december adviseert de GGD aan de gemeente Sint-Oedenrode "afspraken te maken over controle op de werkelijke emissie en -belasting van dit bedrijf op de omgeving. Goede borging hierover is noodzakelijk in de vergunning of in gemeentelijk beleid zodat, indien nodig, tot controle en handhaving kan worden overgegaan. Uit de geurberekeningen zoals aangeleverd door de omwonenden blijkt dat wanneer met een aanzienlijk lagere effectiviteit van de luchtwassers wordt gerekend (scenario 4) de geurbelasting aanzienlijk toeneemt en daarmee leidt tot een verdere verslechtering van de kwaliteit van de leefomgeving. Dit benadrukt het belang van controle en handhaving op de werking van de luchtwasser.

De GGD is het hiermee eens en dit punt onderbouwt de reeds eerder gegeven aanbeveling over noodzaak van handhaving en monitoring van ingezette maatregelen om geur te reduceren, in dit geval luchtwassers. Blijkt in de praktijk de emissie toch overschreden te worden, dan zullen aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

4. Gevoelige bestemmingen met meer dan 15 veehouderijen in een straal van 1 kilometer. In opdracht van de REaktiegroep is door Van Hoof Advies een beoordeling gemaakt van de milieukwaliteit in de omgeving als gevolg van de vestiging van de megastal voor 17680 vleesvarkens aan de Lieshoutseweg ongenummerd te Nijnsel (kenmerk 1617SO6). Hieruit blijkt dat in de omgeving sprake is van een zogenoemde hotspot van veehouderijen. Gesteld wordt dat binnen een straal van 1 kilometer van de bewoners van Spierkesweg 14 en directe omgeving zich 20 veehouderijen bevinden.

Binnen een straal van 1 kilometer rondom Heerlijkheidsweg 2 bevinden zich 18 veehouderijen. Dit laatste adres is echter een zelf veehouderij (bron web bvb, melkkoeien/ vrouwelijk jongvee).

Antwoord GGD: Uit het onderzoek Veehouderij Gezondheid Omwonenden (VGO onderzoek) komt naar voren dat een verlaging van de longfunctie wordt gevonden bij mensen die veel veehouderijen in hun leefomgeving hebben (15 of meer bedrijven binnen een straal van 1 kilometer afstand van een woning). Dit hangt vooral samen met het aantal veehouderijen rond de woning en hangt niet duidelijk samen met specifieke veehouderijtypen. Zoals in het advies d.d. 19 december onder "advies betreffende beleid" is aangegeven is de GGD van mening dat in gebieden waar aan het criterium van 15 of meer veehouderijen in een straal van 1 kilometer van een burgerwoning wordt voldaan, naar mening van de GGD een halt dient te worden toegeroepen aan de toename van het aantal bedrijven én zullen oplossingen gezocht moeten worden naar het terugdringen van de emissies door de aanwezige bedrijven. In onderhavig gebied blijkt op basis van de het onderzoek in opdracht van de REaktiegroep dat aan dit criterium wordt voldaan voor wat betreft de Spierkesweg 14, waardoor in dit gebied een verdere uitbreiding niet gewenst is.

5. Zoönosen: Voor zoönosen maakt de GGD een kwalitatieve beoordeling op hetgeen dat de ondernemer/adviseur aanlevert over het te starten bedrijf. De advisering richt zich daarom op adviezen over onder andere compartimentering, bedrijfshygiëne en diergezondheidsmonitoring. Bij varkens zijn tot nu toe alleen zoönosen bekend die zich naar mensen verspreiden via direct contact. Het gaat hierbij om veegerelateerde MRSA en varkensinfluenza. Dit is dus een risico voor de veehouder en mensen die in de stal komen. Vandaar dat we de veehouder en medewerkers ook adviseren zich te laten vaccineren tegen griep.

Het in het bezwaarschrift genoemde afstandscriterium van 1-2 kilometer is erop gericht om dierziekten te beheersen, in het bijzonder vogelgriep (aviaire influenza). Dit afstandsadvis heeft geen betrekking op risico's van gezondheidseffecten voor de mens.² Een nieuwe zoönose is niet uit te sluiten, maar door de adviezen over bedrijfshygiëne en diergezondheidsmonitoring (bijvoorbeeld begeleiding door een geborgde varkensdierenarts en door het zoönosen keurmerk dat het bedrijf gaat aanvragen), zal dit snel worden opgemerkt en maatregelen genomen om de ziekte te beperken.

Conclusie:

In aanvulling op het eerder gegeven advies d.d. 19 december concludeert de GGD:

- In de beoogde situatie op de locatie Lieshoutseweg ongenummerd sprake is van een toename van de geuremissie met 102.544 OU/s; de fijnstofemissie neemt toe met 548.080 gram/jaar en de ammoniak emissie met 7956,0 kg NH₃/ jaar.

² Maassen CBM ea. Infectieziekte-risico's van de veehouderij voor omwonenden. RIVMrapport 609400004/ 2012, pagina 17

Op dit moment worden er geen dieren bedrijfsmatig op deze locatie gehouden. Opgemerkt wordt dat elders in de omgeving sprake is van een afname van emissies. Niet bekend is wat de omvang van deze afname is.

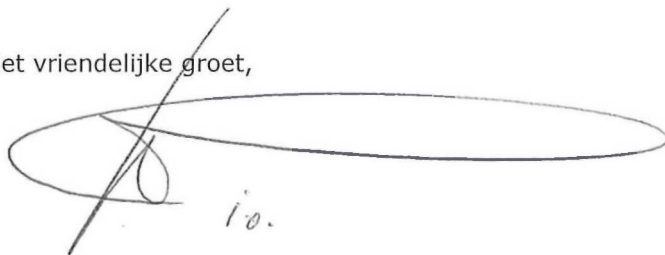
- In het buitengebied de achtergrondgeurbelasting de gezondheidkundige advieswaarde zoals die door de GGD wordt gehanteerd (10 OU/m^3) wordt overschreden. Dit geldt zowel voor de huidige situatie als de beoogde situatie, waarbij wordt opgemerkt dat in de beoogde situatie de achtergrondgeurbelasting op alle 9 doorerekende geurgevoelige locaties rondom de nieuwvestiging toeneemt. De GGD merkt – zoals ook in het eerder gegeven advies op- dat bedrijfswoningen van veehouderijen niet vallen onder de bescherming tegen geurhinder op basis van de gezondheidkundige advieswaarden.

In het buitengebied wordt aan de gezondheidkundige advieswaarde voor de voorgrondgeurbelasting voldaan. Eveneens wordt in de woonkern aan de gezondheidkundige advieswaarde voldaan voor de voor- en achtergrondbelasting. Op 2 van de 4 doorerekende locaties is sprake van een toename van de achtergrondgeurbelasting van 0,9 en $1,1 \text{ OU/m}^3$.

- endotoxine: er liggen geen gevoelige bestemmingen binnen de endotoxine cirkel zoals berekend op basis van de endotoxine handreiking van het Ondersteuningsteam. De bedrijfswoning aan het Weverspad 1 wordt door de GGD buiten beschouwing gelaten, omdat op deze locatie zelf ook varkens worden gehouden en de eigen bijdrage in en vanuit de stallen aan de endotoxineconcentratie groter zal zijn dan die van de Lieshoutseweg ongenummerd.
- In het gebied ligt tenminste 1 burgerwoning waar aan het criterium van tenminste 15 veehouderijen in een straal van 1 kilometer wordt voldaan. De GGD is van mening – zoals ook al in het advies van 19 december 2017 is aangegeven onder beleid - dat in dergelijke gebieden een halt dient te worden toegeroepen aan de toename van het aantal bedrijven én zullen oplossingen gezocht moeten worden naar het terugdringen van de emissies door de aanwezige bedrijven.

Deze aanvulling op de eerder gegeven gezondheidkundige beoordeling kan door de gemeente gebruikt worden in haar considerans. Als u nog vragen heeft over voornoemd advies, kunt u contact opnemen met team GMV, telefoonnummer 0900 3 68 68 68.

Met vriendelijke groet,

Monique Scholtes
Adviseur milieu en gezondheid

Sandra van Dam
Epidemioloog infectieziekten